

Folketingets Kommunaludvalg

Sagsnr.
2013-05189

Doknr.
74596

Dato
18-03-2013

Folketingets Kommunaludvalg har d. 8. februar 2013 stillet følgende spørgsmål nr. 4 (L 132) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Dennis Flydtkjær (DF).

Spørgsmål nr. 4:

"Hvilke kontrolforanstaltninger vil ministeren sætte op for at sikre hemmelig afstemning ved e-valg?"

Svar:

I bemærkningerne til lovforslaget, afsnit 4.1., er anført følgende om sikring af stemmehemmeligheden ved digitale valg:

"Digital stemmeafgivning og digital stemmeoptælling skal opfylde de samme krav om anonymitet, stemmehemmelighed og frie valg (dvs. den beskyttelse mod utilbørlig påvirkning og stemmesalg, der ligger i, at stemmeafgivningen sker hemmeligt og under kontrollerede former) som traditionelle valg og folkeafstemninger. Der vil bl.a. blive stillet krav om, at der ikke kan foretages en kobling mellem den enkelte vælger og dennes stemmeafgivning, så stemmehemmeligheden bevares. Systemet må ikke afsløre den enkelte vælgers stemmeafgivning, og systemet må heller ikke kunne optælle de afgivne stemmer, førend alle stemmer er afgivet, og optællingssystemet på autoriseret vis er blevet aktiveret. Det vil i den videre udmøntning af kravene blive sikret, at bl.a. grundlovens krav til stemmehemmelighed overholdes."

Bevarelsen af stemmehemmeligheden er dermed et af de bærende principper, som skal iagttages som *ufragvigelig betingelse* for, at der kan gives tilladelse til anvendelse af digital stemmeafgivning og/eller digital stemmeafgivning ved lovbestemte valg i Danmark i henhold til lovforslaget.

Som led i forberedelsen af det kommende udbud, som ministeriet vil stå for i samarbejde med de deltagende kommuner, vil der blive udarbejdet en grundig risikovurdering.

De konkrete krav til kontrolforanstaltninger vil først blive udformet i forbindelse med udarbejdelsen af kravspecifikationen i tilknytning til det kommende udbud om et eller flere systemer til digital stemmeafgivning og/eller digital stemmeoptælling til anvendelse ved lovbestemte valg i Danmark, som først kan påbegyndes, når lovforslaget er vedtaget, og der dermed er skabt den nødvendige lovhjemmel herfor. Endvidere vil nogle kontrolforanstaltninger snarere være af proceduremæssig end teknisk art og vil blive udmøntet i de administrative forskrifter til kommunerne, som lovforslaget bemyndiger ministeriet til at fastsætte. Både udkast til kravspecifikation og til de administrative forskrifter vil som nævnt i bl.a. høringsnotatet blive sendt i høring inden de foreligger i deres endelige form.

Som *eksempler* på relevante kontrolforanstaltninger (listen er ikke udtømmende), kan nævnes:

- Procedurer for at nulstille e-valgudstyr før og efter valghandlingen, så det sikres og dokumenteres, at udstyret er tomt ved valghandlingen begyndelse, og alle spor af afgivne stemmer slettes efter valghandlingens fuldførelse,
- Krav om, at systemet ikke må indeholde eller registrere information, heller ikke indirekte ved logning eller lignende, der kan sammenkoble en vælger med en afgiven stemme,
- Krav om, at stemmemaskinen (hvis en sådan anvendes) ikke må gemme oplysninger om, hvad der er stemt på, efter at vælgeren har afsluttet sin stemmeafgivning og fået printet papirsporet,
- Afskærmning for at sikre stemmehemmelighed (gardiner for stemmerummet)
- Krav om, at afstemningen ikke må overværes af udefrakommende (kun vælgere, der skal afgive stemme, må være til stede i afstemningslokalet, jf. valglovgivningens almindelige regler)
- Krav om, at stemmeudstyret ikke må tilkobles netværk for at forhindre overvågning,
- Krav om beskyttelse mod elektronisk fjernovervågning,
- Hærværkssikring af maskinerne,
- Integritetsbeskyttelse af software-images,
- Uafhængig kontrol af ovenstående, herunder sikkerhedstest.

Stemmeafgivningen vil endvidere procesmæssigt blive indrettet på en måde, så det fremstår tydeligt for vælgerne, at der ikke kan ske nogen kobling mellem, hvem der er mødt op på valgstedet, og hvad den enkelte vælger har stemt.

Som *eksempel* kan nævnes, at såfremt der anvendes et system, som kræver, at vælgeren får udleveret en token ved valgbordet, som vælgeren skal anvende for at kunne benytte stemmemaskinen, kan det overvejes at stille krav om, at vælgeren skal have mulighed for selv at udvælge sin token i en bunke blandt mange. Formålet med en sådan procedure vil være at gøre det klart for vælgeren, at der ikke er lagret nogen personhenførbare oplysninger om vælgeren i den pågældende token.

Som ligeledes redegjort for i svaret på KOU spørgsmål nr. 3 og 9 (L 132) skal der ikke være nogen som helst digital eller anden forbindelse mellem registreringen på valglisten af, at vælgeren er mødt op for at stemme, og den stemme, som den pågældende efterfølgende afgiver.

Med venlig hilsen
Margrethe Vestager